

Zadruga v Bajmoku

Kmetijska zadruga v Bajmoku v letu 1955. Skupni dohodek je je končala lansko leto z uspehom, kar je razvidno iz razdelitve njenega celotnega dohodka bi razdeljen takole:

Investicijski sklad	10.576.935 din
Delež okraja pri dobičku	2.115.387 din
Sklad za pospeševanje kmetijstva	3.807.696 din
Rezervni sklad	670.924 din
Sklad obratnih sredstev in v druge sklade	3.384.620 din
	592.308 din

To kaže, da je zadruga upoštevala potrebo po krepitvi skladov, ki neposredno služijo napredku kmetijske proizvodnje, to je za nadaljnje naložbe v kmetijstvo.

Rezultati odkupa

Na poslovnem področju te zadruge znašajo skupno tržni presežki kmetijskih pridelkov 453

milijonov 300.000 din. Zadruga pa je po svojem planu računala, da bo odkupila kmetijskih pridelkov v znesku 307 milijonov 528.000 din, ali 67%. To je velik odstotek glede na to, da zadruga tega okraja sodelujejo pri prometu je za 49,02%.

V prvih 9 mesecih je bil promet v primerjavi s planom za vse leto takle:

	Celoletni plan	Realizacija v pol leta	Odstotek
Vrednost odkupljene blaga	307.528.500	112.868.618	36
Razlika v ceni	52.781.859	29.439.496	55
Stroški	24.897.381	14.617.203	58
Plačni sklad	14.991.913	6.148.184	40
Dobiček	12.892.565	8.674.109	67

Iz pregleda je razvidno, da je zadruga v pol leta realizirala le 36% po planu določenega odkupa. Če pa upoštevamo, da odkupi večino kmetijskih pridelkov v drugi polovici leta, ta rezultat ni nezadovoljiv. Zelo ugodno je to, da je plačni sklad zadruge mnogo manjši, kakor bi moral biti po planu za pol leta, kar bo ugodno vplivalo na dobiček ob koncu leta. Opaža se tudi, da so se povečali v primerjavi s planom materialni stroški in bo zato treba bolj skrbeti za njihovo znižanje. Kaže, da bodo stroški ostali sorazmerno visoki tudi v drugi polovici leta. Najbolj opazno pa je, da je bilo že

v pol leta ustvarjenega 67% dobička, s katerim so računali. Ta visok odstotek nas navaja na misel, da je zadruga odkupovala tiste pridelke, ki so bolj ali manj konjunkturni, da jih je poceni kupovala in drago prodajala ter podobno. To se je vse kakor dogajalo. Toda na tako visok dobiček je vplivalo posebno to, da ta zadruga znaten del odkupljenih pridelkov predela in proda predelane, s čimer doseže mnogo boljše rezultate kakor tiste zadruge, ki nimajo predelave.

Po nepopolnih podatkih znaša odkup v 9 mesecih v primerjavi z letnim planom:

	Celoletni plan odkupa	Realizacija v 9 mesecih	Odstotek realizacije
Vrednost odkupljenega blaga	307.528.500	200.216.943	65
Vrednost prodanega blaga	360.310.359	195.283.638	54
Razlika v ceni	52.781.859	35.749.700	67

Iz teh podatkov je razvidno, da zadruga ni uspela, da bi znaten del odkupljenih pridelkov tudi prodala. To utemeljuje tako, da je blago — gre pa večinoma za žito — v skladiščih in čakala na prodajo. No, ker gre prav za žito, ne bo kakšnih motenj pri prodaji. Opazno je, da je realizirala zadruga mnoge

večjo razliko v ceni ob koncu devetega meseca, kakor je bil to primer ob koncu prve polovice leta, odstotek se je dvignil od 55 na 67%.

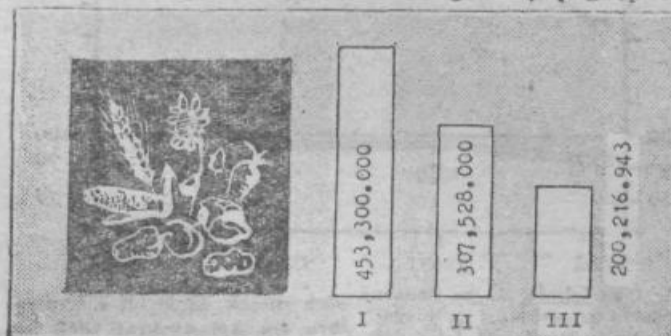
V zadrugi dela danes pri odkupu kmetijskih pridelkov 19 uslužbencev. Na enega uslužbenca odpade:

	V Bajmoku	Okrajno povprečje
Odkupa	10.500.000	8.700.000
Razlike v ceni	1.800.000	1.100.000

To priča, da se je odkupni odsek vsekakor mnogo bolj zavzel za svoje delo kakor podobni odseki v večini drugih zadrug.

Tehnična opremljenost zadruge

Tehnična opremljenost zadrug subotiskega okraja je na splošno

I. Tržni presežki kmetijskih pridelkov v Bajmoku
II. Odkupni plan kmetijskih zadrug v Bajmoku
III. Izvršeno v 9 mesecih letošnjega leta (v dinarjih)

slaba. Zadruga v Bajmoku je rešila tudi to vprašanje, vendar samo delno. Kljub temu danes razpolaga s 4 skladišči za shrambo žita v skupni zmogljivosti 170 vagonov. Drugih skladišč ima za 60 vagonov. Ima tudi 3 tovornjake s skupno 11 tonami nosilnosti, medtem ko ima kleti je za 2 do 10 vagonov blaga. Kar se tiče embalaže, je za sedaj zadovoljiva. Potrebe po skladiščnem prostoru so znatne, ker potrebuje ta zadruga za 320 vagonov skladiščnega prostora samo za žito.

Tako je z odkupom v bajmoški zadrugi. Rentabilnost njenih drugih obratov je razvidna iz naslednjega pregleda (za prvih 6 mesecev):

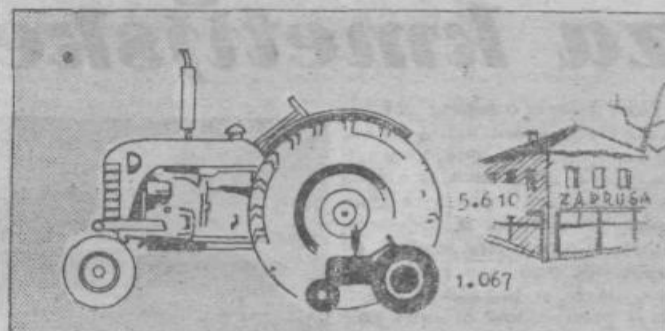
	industrijsko blago dobiček	gostinstvo dobiček	obrt dobiček
voznj park	306.536	26.138	526.940
izguba	18.276	736.410	405.118
piemenilna postaja			
izguba			
perutinarstvo			
izguba			

Kakor je razvidno imajo dejavnosti, ki so vezane neposredno na pospeševanje kmetijske proizvodnje, izgube v znesku 1.159.804 dinarjev, medtem ko znaša dobiček pri drugih dejavnostih skupaj z odkupom 9 milijonov 533.723 din.

Opisano stanje v bajmoški zadrugi nam kljub temu lahko služi kot dober zgled dela zadruge, čeprav ta zadruga še ni povsem našla svojega mesta, posebno glede nerentabilnih obratov.

Vlado Roganović

KMETIJSKI STROJI V ZADRUGAH

Belo: Skupno število traktorjev v zadrugah
Crno: Število letos kupljenih traktorjev

Risba kaže število traktorjev v zadrugah v začetku septembra letos v primerjavi s stanjem ob začetku leta. Iz nje je razvidno, da so zadruge letos napravile resen korak na poti k mehanizaciji. Zadruge stalno povečujejo tudi sklade drugih kmetijskih strojev, kar je razvidno iz naslednje tabele, ki kaže število kmetijskih strojev v zadrugah ob začetku septembra letos:

	Štev. kmet. strojev	Od teh kupljeno 1955	Štev. kmet. strojev	Od teh kupljeno 1955
Traktorjev	3513	856	2679	211
Mlatilnic	3144	171	2976	2955
Traktorskih plugov	815	520	326	157
Trosilcev gnoja	702	78	177	70
Traktor. sejalnikov	297	40	585	39
Sejalnic za koruzo	1995	—	2259	—
Kosilnic	1057	47	1226	19
Snopoveznikov	873	106	1039	39
Izruvačev za krompir	398	8	219	12
Selektorjev	342	15	—	—

Nakup kmetijskih strojev po zadrugah se razvija letos mnogo hitreje kakor prejšnja leta in je ta naglica čedalje večja. Opaža pa se, da imajo zadruge malo priključnih strojev in jih tudi malo kupujejo, kar je razvidno tudi iz pregleda. Za nakup priključkov potrošijo zadruge le okrog 30% vseh sredstev namenjenih za nakup kmetijskih strojev. Posledica tega je nujno neracionalno izkoriščanje traktorjev in zmanjšanje sposobnosti mehanizacije, da opravlja kmetom usluge v poljedelskih delih. Zadruga ni potrebno evirati, da bi opravljale prevoze s traktorji, to je normalno, moramo pa jih usposabljati, da bodo predvsem opravljale usluge v kmetijstvu.

TUDI PO ZADRUGAH USTANAVLJAJO HRANILNICE

Uspešno delo združne hranilnice v Osijeku

Finančno poslovanje združnih organizacij osiješkega okraja se je v zadnjem letu in pol izboljšalo. To v mnogem pripisujejo pomoči Zdržne hranilnice, ki je razširila svoje poslovanje na vse zadruge tega okraja razen na belomanastirsko, petlovaško in zadrugo v Luču. Zdržna hranilnica je začela delati z 61 milijonov dinarjev in 5 milijoni lastnih sredstev, sedaj pa razpolaga z milijardo 526 milijonov kredita, medtem ko so njeni lastni skladi gibljejo okrog 160 milijonov dinarjev. Krediti so razporejeni takole:

Za finansiranje kmetijske proizvodnje in predelavo	709 milij.
za odkup	404 milij.
za trgovino, gostinstvo in obrt	284 milij.
za kontrahiranje kmetijskih pridelkov	53 milij.
za kreditiranje samostojnih kmetov	76 milij.

Hranilnica je razširila hranilno službo tudi po vaseh in zbrala 890 vlagateljev v 46 hranilnih odsekih, ki so doslej naložili okrog šest milijonov din.

Prav zaradi dela hranilnice in njene bližine vsem zadrugam je bila kmalu odpravljena stitljivost v finančnem poslovanju za-

drug. Uvedena je bila stroga disciplina v namenskem trošenju sredstev, odpravljena razna interna posojila, izognili pa so se tudi potrošnji obratnih sredstev za sumljive investicije itd. Zdržna hranilnica se je prav tako izkazala kot varuh združnih skladov, ki jih je mogoče porabiti šele po odobritvi upravnega odbora in v soglasju z združno zvezo.

Ko spremlja tako finančno kakor komercialno poslovanje združnih organizacij, ima hranilnica natančen vpogled tudi v rentabilnost njihovega poslovanja tako, da lahko naglo nudi pomoč s svojimi nasveti in predlogi posamezni zadrugi. Iz poročila o odkupu, ki ga hranilnica prejema vsak tretji dan v mesecu za pretekli mesec, je na primer razvidna vsa problematika, kolikšno je bilo odkupljeno in po kakšni ceni, komu in kaj je bilo prodano, kdaj je bil denar vplačan itd. Tako hranilnica s svojim posredovanjem pomaga, da se zmanjša dolg pri združnih organizacijah, obračanje sredstev pa postane čedalje bolj naglo. Z ustanovitvijo instruktorske revizijske službe, v kateri dela 10 finančnih strokovnjakov, bo hranilnica mogla

izvajati večjo kontrolo nad poslovanjem zadrug in jim nuditi znatno bolj učinkovito pomoč, posebno v urejevanju knjigovodstva in sploh v strokovnem izobraževanju osebja s seminarji, z neposrednim delom v zadrugi, s sestanki s članii upravnega odbora itd.

Novost so tudi hranilnice kmetijskih zadrug, ki jih ustanavljajo. To so prve hranilnice take vrste v naši državi. Prvi dve so že ustanovili v Kravčah in Petrijevcih, računajo pa, da bo do konca leta ustanovljenih vsaj 10 do 15 takih hranilnic.

Hranilnice kmetijskih zadrug bodo vodile vse blagajniške posle na račun zadrug: organizirale bodo nadalje hranilno službo, dodeljevale bodo posojila zadrugom iz sredstev zbranih hranilnih vlog v višini 40% kakor tudi potrošniška in druga posojila individualnim kmetom. Pozneje se bodo kotila tudi raznih zavezanjav pri DOZ in drugih poslov.

Vse hranilnice bodo vplivale ne samo na zbiranje finančnih sredstev, temveč tudi na širjenje večjega zaupanja v zadrugo in varčevanje. Tako bodo kmata še bolj povežale z zadrugo.